

CHRISTI
360.LIBERII PAP.
9.CONSTANTII IMP.
24.

lium Constantinopolitanum propagatum es-
se, jam supra dictum est. Porro cladibus sin-
gularum Ecclesiarum prosequendis impar-
vita est quavis oratio, & plane gracilis ac
debilis omnis stylus: unde Sozomenus (a)
lib. 4. c. 26. argumenti magnitudine superatus, sum-
matim rem complexus, una ferme perio-
do rem absolvit, cum sic ait: *Per difficile
esset, omnes Episcopos, & sacerdotes, qui
cum a suis crociatibus pulsati erant, enumera-
re: nulla enim gens Romano subiecta...
Imperio, ab hac calamitate, credo, vacua
liberaque fuit.* Hac ipse.

(b) S. Hilarius ab exilio relata.
Sed illud plane accidit admirandum,
quod nonnisi præpotenti manu Dei dici-
potest esse confectum, ut inter tot Eccle-
siarum naufragia, proscriptions & exilia
Episcoporum, unus S. Hilarius, qui
exulabat, hujus anni exordio, his iisdem
increbrescentibus turbis, fuerit ab exilio
relaxatus, & in Gallias liber redire
permisus; cum aliqui aduersus Acacia-
nos, quibus valuit viribus, obniti cona-
tus sit, & ipsum Imperatorem gravissimis
orationibus saepe perstrinxerit. Sed quo-
modo istuc se habuerint, jam aggredi-
mur enarrare: atque primum haec ex Se-
lib. 2. vero (b) dum agit de Episcopis ex Seleucia
Constantinopolim, convocatis: *Aderat
(inquit) ibi tum Hilarius e Seleucia legatus secutus, nullis certis de se manda-
tis, opperius Imperatoris voluntatem, si
forficiam redire in exilium jubaretur. Is
ubi extrellum fidei periculum animadver-
sat, Occidentibus deceptis Orientales per-
secutus vinci; tribus libellis publice datis,
audientiam Regis poposcit, ut de fide cor-
ram adversariorum disceparet. Id vero Ari-
tiani maximapere abnovere. Postremo qua-
si discordia seminarium, & perturbator Ori-
entis, redire ad Gallias jubetur, absque
exilii indulgentia: nempe ut, ubicum-
que esset, reus haberetur exili. Id qui-
dem pro miraculo habendum esse, qui le-
gerit libellos ab eodem Hilario tunc Con-
stantio datos Constantinopoli, haud puto
negabit.*

III.
Libelli ab libellis admonendum putamus: tres illos,
Hilario or-
bitati Con-
stantio.
De his dicturi, illud primum de ipsis
quos oblatis Constantio Severus ait, di-
versos esse a libellis pro defensione fidei
negabit.

PAGIUS patria obiit; liquet Hilarium inuenire anno Christi
ni trecentesimo sexagesimo septimo ad celestem
patrum migrasse: quod magis suo loco confir-
mabitur.
Liber Hilarii aduersus Constantium Imp. hoc
anno exaratus, ipso Hilario teste, qui initio re-
fert, que ante quinquennium ipsem præfite-
rat, cum Paulinus, Eusebius, Lucifer & Diony-
sius Urfaci & Valentis factione in exilium missi
sunt, quod anno trecentesimo quinquagesso quinto
contigit. Verum quidem est, Hieronymus lib.
de Script. Ecclesiast. testari, Hilarium contra
Constantium jam demortuum librum scripsisse.
At major Hilario de se ipso loquenti fides, quam

ad Constantium datus, vel aduersus ipsa
scriptis. Siquidem hi tres (ut Severus i-
pse declarat) supplices erant, atque ejus
argumenti, ut audientiam Imperatoris ex-
posceret, quo aduersus insultantes hæ-
reticos coram ipso de veritate fidei discep-
taret. Quod cum minime impetrasset,
apud eundem Constantium fusiribus scri-
ptis egit: binos, alterum post alterum,
libellos scribens, de quibus singulis suo
ordine dicendum est. Sed in primis, ad
rerum gestarum elucidationem, illud pre-
mittendum existimamus, tres reperi libellos
ab Hilario ad Constantium, seu contra
Constantium scriptos: quorum ille pri-
mus habendus, qui mox post exilium Ita-
lorum Episcoporum, Eusebii Vercellen-
sis, & collegarum, ad eundem Constan-
tium scriptus est, ut ex illius contextu
facile potest intelligi: est ejus exordium:
*Benignifica natura tua, &c. de quo suo
loco superius astum. Secundus vero ille
libellus est, seu potius oratio, quam ipse
coram Constantio hoc anno habuit, cum
esset Constantinopoli, qua sic incipit:
Non sum nescius Imperator, &c. Tertius
demum ille, quem post precedentem hoc
pariter anno dedit Imperatori; licet per-
ram illi indita sit inscriptio, qua dicitur,
ab Hilario scriptus post ipsius Con-
stantii obitum deceptor est nimurum,
quisquis ille fuit qui illam appofuit, quod
S. Hieronymus (c) tradat, alium quen-
dam librum ab Hilario scriptum post mor-
tem Constantii, cum antea meminisset de
libello ab eo dato eidem Imperatori, dum
esse Constantinopoli, cuius in Chronico
itidem meminit. Porro libellus ille scri-
ptus post mortem Constantii, desiderari
videtur, sicut & ille, quem idem S. Hiero-
nymus editum affirmat aduersus Ursa-
cium & Valentem, qui contineret histo-
riam Synodorum superiore anno gestarum
Arimini atque Seleuciae: quem perisse,
dolendum est.*

Agamus autem hic primo de oratione
hoc anno coram Constantio habita, cuius
est exordium: *Non sum nescius, piissime
Imperator: quam quidem hoc anno scri-
ptam esse, ex eo certum deducimus ar-
gumentum, quod in ea ait (d) expostu-
lans*

Hieronymo habenda; vel forsan Hieronymus de-
ceptor, quia nonnulli post Constantii mortem O-
pus illud publicatum, nisi Hieronymus de alio
libro, qui perierit, loquatur, ut inquit Her-
mantius in Vita S. Athanasi lib. 9. cap. 10.

Eodem etiam circiter tempore, teste Hermantio
cirato, Hilarius librum aduersus Urfacium
& Valentem scriptum, in quo Historiam Conci-
liorum Ariminensis & Seleuciae conficit. Hujus
Historie fragmenta super sunt, ex quorum pra-
fatione liquet, eam durante adhuc persecuzione
scriptam. Blondellus lib. de Primatu pag. 479.
arbitratur, qua 37. pagina prioris editionis
leguntur, extracta fuisse ex aliquo alio Opere a
S. Hi-

(c) Hier. de
scrip. Eccl.
in Hilario;IV.
Quid Hi-
larius co-
ram Con-
stantio.
(d) Hilari-
us ad Confe-
tans.IV.
Alii Hilas-
rii libri.